

Laga kraft 2017-04-06**Planbeskrivning
Ändring av detaljplaner för fastigheten
Östermalm 1:61 m.fl. i stadsdelen Östermalm,
ÄDp 2015-19587**

Orienteringskarta med koncessionsområdet
markerat.

StadsbyggnadskontoretFleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Inledning

Handlingar

Planhandlingar

Förslaget till ändring av detaljplaner består av plankarta med bestämmelser. Där höjder förekommer redovisas dessa i höjdsystemet RH 2000. Till förslaget hör denna planbeskrivning.

Utredningar

Utredningar som tagits fram under planarbetet är:

- *Kortversion av PM Hydrogeologi* (Svenska kraftnät, 2016)

Följande utredningar från tidigare och parallella processer utgör också underlag för detaljplanen:

- *Miljökonsekvensbeskrivning City link etapp 2 – Anneberg*
- *Skanstull* (Svenska kraftnät, 2015)
- *PM Hydrogeologi, Underlag för tillståndsprövning enligt miljöbalken* (Svenska kraftnät, 2015)

Medverkande

Förslaget till ändring av detaljplaner är framtaget av Thomas Jansson, Stadsbyggnadskontoret i samarbete med Jaroslaw Bartosiak och Fredrik Reinius, WSP Stadsutveckling.

Bakgrund

Svenska kraftnät fick i januari 2004 i uppdrag av regeringen att utreda utformningen av ett framtida kraftledningsnät i Stockholmsregionen. Målet med uppdraget var att skapa ett driftsäkert och miljösäkert stam- och regionnät, som till lägsta möjliga kostnad och intrång skulle säkra regionens långsiktiga elförsörjning. Utredningen tog namnet "Stockholm Ström" och är ett samarbetsprojekt mellan Svenska kraftnät, Vattenfall och Ellevio.

I Stockholm Ström ingår ett femtiotal projekt, av vilken planerad 400 kV-förbindelse mellan Upplands Väsby i norr och Haninge i söder utgör en central del. Detta delprojekt har fått benämningen City Link. Etapp 2 av City Link är den sträcka som korsar de centrala delarna av Stockholm. Tidigare genomförd förstudie utredde olika alternativa sträckningar och utformningar av City Link etapp 2 och förordar en cirka 13 km lång tunnel-lösning. Längs tunnelsträckningen behöver sex ventilationsschakt anläggas, främst för att ventilerar bort överskottsvärme från

kablarna, men även för att kunna användas som evakueringsvägar från tunneln.

Samråd kring förstudien och däri ingående alternativ genomfördes under försommaren 2012. Samråd om det valda sträckningsalternativet genomfördes under våren 2014. Ett kompletterande samråd om ett alternativt tunneldjup på sträckan Stadsgårdskajen-Hammarbyhamnen genomfördes under november 2014 - januari 2015.

Svenska kraftnät är skyldigt att söka koncession enligt ellagen för anläggande och drift av den tunnelförlagda elförbindelsen. Svenska kraftnät är även skyldigt att söka tillstånd enligt miljöbalken för den bortledning av grundvatten som krävs för anläggandet och driften av tunneln, liksom för vidtagande av skyddsinfiltration under anläggandet och driften. Enligt nämnda lagar får inte tillstånd meddelas i strid med en detaljplan.

Enligt inventering som Svenska kraftnät och Stadsbyggnadskontoret har utfört finns 19 detaljplaner med restriktioner mot grundvattendrainerande åtgärder, förbud mot ändring av grundvattennivå och/eller schaktdjupsbestämmelser inom det cirka 13 km långa koncessionsområdet.

Val av sträckning

Målsättningen har varit att hitta en tunnelsträckning som innebär så bra bergtekniska förutsättningar som möjligt samtidigt som påverkan på befintliga undermarksanläggningar, det vill säga främst energibrunnar, befintliga tunnlar och bergrum, minimeras. Utgångspunkten har vidare varit att hitta en så rak sträckning som möjligt mellan transformatorstation Anneberg i Danderyd och transformatorstation Skanstull i södra Hammarbyhamnen, då en tunnelborrmaskin inte kan borra kraftiga kurvor och då en så kort tunnel som möjligt eftersträvas.

I förstudien från 2012 presenterades ett västligt och ett östligt stråkalternativ för en kabeltunnel. Det västliga alternativet var förknippat med flera anläggningstekniska utmaningar. En kabeltunnel skulle i denna sträckning bland annat passera under områden där anläggningar av Citybanan pågår, korsa den kraftigt vattenförande Stockholmsåsen samt korsa områden med flera tunnlar i flera nivåer där tidigare erfarenheter visar på dåliga berggrundsförhållanden och svårigheter att täta mot inläckande grundvatten. Det östra alternativet bedömdes som mer

fördelaktigt eftersom det inte korsar Stockholmsåsen och möter färre befintliga tunnlar jämfört med det västra alternativet. Passagen under strömmen, där berget ligger cirka 70 meter under marknivå, måste därmed ske på stort djup. Sammantaget bedömdes det östliga stråkalternativet medföra minst miljöpåverkan och valdes därför som huvudalternativet för det fortsatta arbetet.

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med planändringen är att undanröja formella hinder för fortsatt tillstånds- och lovansökan i utbyggnaden av den andra etappen av projektet City Link genom att:

- Undanta anläggningar som tillståndsprövas enligt 11 kap. Miljöbalken från bestämmelser gällande grundvatten-dränerande ingrepp.
- Undanta anläggningar som tillståndsprövas i annan ordning från schaktdjupsbegränsningar.

Planändringens syfte är inte en prövning av den tänkta anläggningen.

Befintliga detaljplaner fortsätter gälla parallellt med de bestämmelser som tillkommer i denna planändring.

Plandata

Läge, areal, markägoförhållanden

Planområdet är uppdelat i 14 delområden belägna i stadsdelarna Södermalm, Norrmalm och Östermalm längs det 13 km långa och 50 meter breda koncessionsområdet.

Inom planområdet finns såväl privata som kommunala fastighetsägare.

Tidigare ställningstaganden

Regionplan

Förslaget stämmer väl överens med ”RUF 2010”, antagen av landstingsfullmäktige den 11 maj 2010, och finns med som ett steg mot en robustare och mindre miljöförstörande kraftnät.

Översiktsplan

Förslaget till planändring stämmer väl överens med "Översiktsplan för Stockholm". Det anges att Stockholms tekniska försörjning bygger på storskaliga och effektiva lösningar och att det är angeläget att bygga vidare på dessa system.

Energiplan

Förslaget stämmer väl överens med "Energiplan för Stockholm", antagen av kommunfullmäktige den 14 oktober 2013. City Link finns angivet som den viktigaste delen i Stockholm Ströms projekt vilket innebär en ny struktur för Stockholms elnät och binder samman norra och södra Stockholmsområdet vilket ger en mer tillförlitlig elleverans.

Detaljplaner

Gällande detaljplaner inom planområdet, ordnade från norr till söder, redovisas i tabellen nedan.

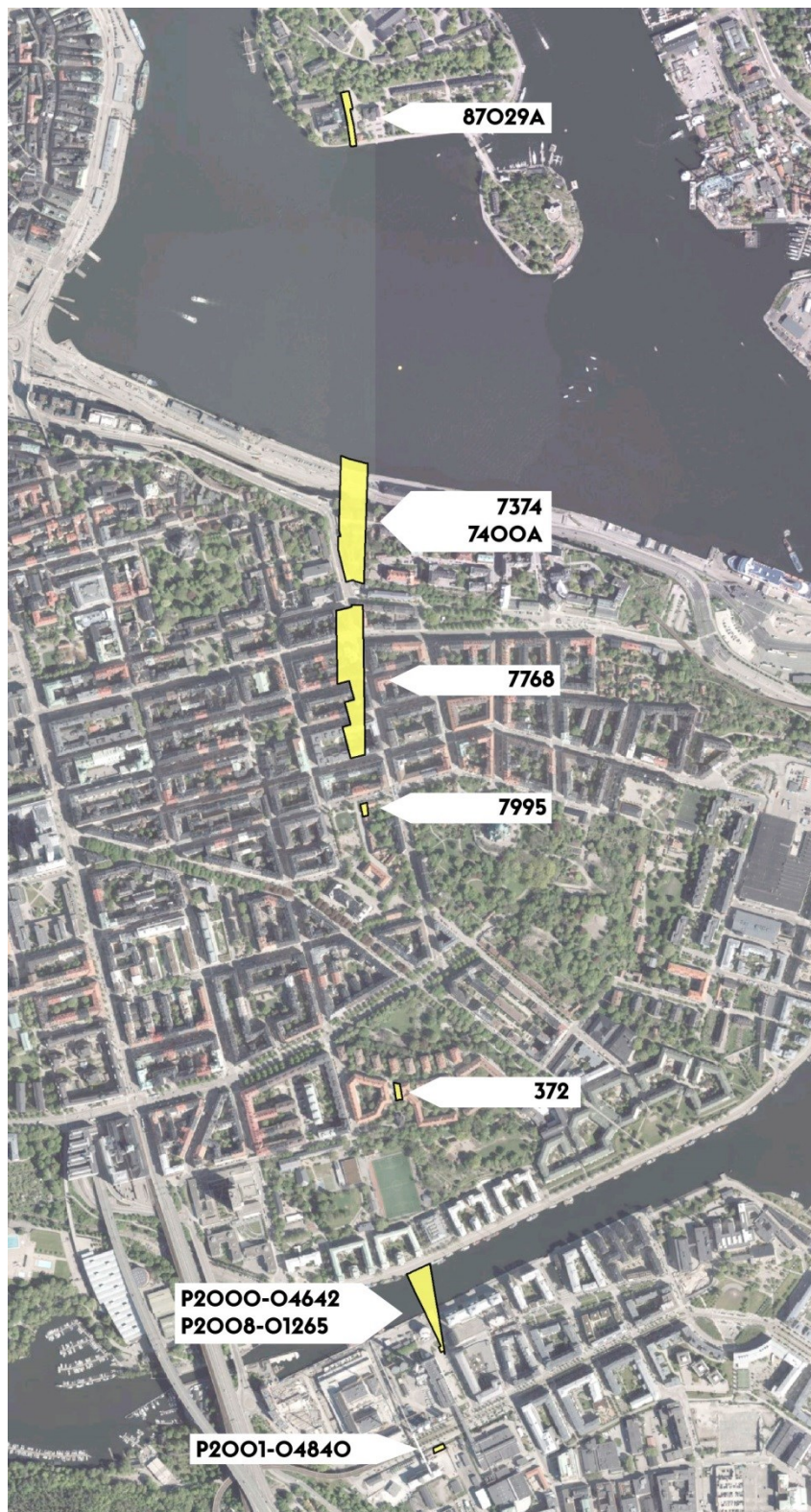
Diarienummer	Namn	År då planen vann laga kraft
93001	Detaljplan för del av Norra länken	1996
94089	Detaljplan för del av Tekniska högskolan mm	1999
P2013-02077	Detaljplan för studentbostäder vid Teknikringen, för del av Norra Djurgården 1:1 samt 1:49	2015
P1998-00070	Detaljplan för fastigheten Tallen 19	1998
8056	Detaljplan för Kungliga Humlegården mm	1992
P1999-05634	Detaljplan för fastigheten Repslagaren 29	2002
7529	Ändrad stadsplan för del av kv Järnlodet mm	1978
7729	Ändrad stadsplan för del av kv Klippan mm	1987
P2005-22676	Detaljplan för fastigheten Klippan 12	2006
8419	Ändrad och utvidgad stadsplan för kv Klippan mm	1987

Diarienummer	Namn	År då planen vann laga kraft
87029A	Detaljplan för del av Skeppsholmen 1:1	1989
7374	Ändrad stadsplan för kv Handelsskolan	1974
7400A	Ändrad och utvidgad stadsplan för Stadsgården mm	1973
7768	Ändrad stadsplan för kv Båtsmannen Mindre och kv Rudan Större mm	1979
7995	Detaljplan för del av kv Bondesonens större mm	1988
372	Ändring av Stadsplanen för del av Södermalm vid Hammarbyleden – Blecktornsområdet	1926
P2000-04642	Detaljplan för kv Hammarby Gård mm	2004
P2008-01265	Detaljplan för fastigheten Hammarby Gård 7	2008
P2001-04840	Detaljplan för del av fastigheten Mårtensdal 6	2002

Figur 1. Planområdets delområden markerade med gul färg och diarienummer för gällande detaljplaner. Del 1

Figur 2. Planområdets delområden markerade med gul färg och diarienummer för gällande detaljplaner. Del 2

Förutsättningar

Hydrogeologiska förhållanden

Tunnelanläggningen City Link etapp 2 byggs i huvudsak under rådande grundvattennivå, vilket medför bortledning av grundvatten under såväl byggskede som under driftskede. I PM Hydrogeologi, vilket ingår i ansökan om vattenverksamhet till mark- och miljödomstolen, redovisas det geologiska och hydrogeologiska kunskapsläget inom projektet. Även den förväntade grundvattenpåverkan, vilka konsekvenser denna påverkan förväntas ge, samt vilka kontroller och skyddsåtgärder som planeras för att minimera negativa miljökonsekvenser redovisas.

Den enskilt största risken bedöms vara skador på grundvattenberoende byggnader och anläggningar. Även bergvärmeanläggningar har identifierats som riskobjekt inom påverkansområdet, vilka bedöms kunna få försämrat energiutbyte vid grundvattensänkning.

Gällande detaljplaner

Följande detaljplaner har bestämmelser som eventuellt kan anses stå i konflikt med kravet på planenlighet vid tillståndsprövningen enligt ellagen och miljöbalken.

93001 - Detaljplan för del av Norra länken

Inom delar av planområdet är lägsta nivå för dränerande ingrepp +1 till +4,5 meter över nollplanet. Nivån får underskridas om utredningar visar att skadlig grundvattensänkning ej sker eller detta uppfylls med byggnadsteknik. Nivån får underskridas för bergtunnel (den bergtunnel som planen avser). Bestämmelsens syfte anges ej men kan bero på att sättningsbenägen mark finns. Viss bebyggelse inom planområdet anges vara belägen på lermark.

94089 - Detaljplan för del av Tekniska högskolan mm

Marken ska vara tillgänglig för allmän trafikledstunnel under en nivå motsvarande 18 m över angiven körbanehöjd, dock högst till befintlig bergöveryta. Schaktning, sprängning, borrhning eller andra ingrepp i undergrunden får inte göras under dessa nivåer. De får underskridas om utredning visar att skador på undermarksanläggningar ej sker eller detta uppfylls med byggnadsteknik.

P2013-02077 - Detaljplan för studentbostäder vid Teknikringen, för del av Norra Djurgården 1:1 samt 1:49

Under rubrikens anordnande i plankartan anges att: Inom planområden markerade som n1 får marken ej hårdgöras, sprängas, schaktas eller sprängas. Bestämmelsens syfte anges vara grundläggningshänsyn för befintliga byggnader.

P1998-00070 - Detaljplan för fastigheten Tallen 19

Grundvattendrainerande åtgärder får inte utföras under nivån 7 meter. Bestämmelsens syfte anges ej.

8056 - Detaljplan för Kungliga Humlegården mm

Grundvattendrainerande ingrepp som medför skador på omgivning tillåts ej. Bestämmelsens syfte anges ej, men är sannolikt till för att skydda för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse som till viss del är grundlagd med pålning.

P1999-05634 - Detaljplan för fastigheten Repslagaren 29

Lägsta nivå för drainerande ingrepp är +6,0 meter. Bestämmelsens syfte anges ej.

7529 - Ändrad stadsplan för del av kv Järnlodet mm

Under rubriken "Byggnads höjd och djup" i planbestämmelserna framgår att: Inom tunnelområde anges lägsta schaktdjup, vars höjdlägen anges i meter över kommunens nollplan. Lägsta tillåtna schaktningsdjup varierar från -7,2 till +7,2.

7729 - Ändrad stadsplan för del av kv Klippan mm

Planbestämmelse §4 avseende byggnadshöjd och djup anger att grundvattendrainerande ingrepp inte får göras. Bestämmelsens syfte anges ej.

P2005-22676 - Detaljplan för fastigheten Klippan 12

Grundvattendrainerande ingrepp får inte göras. Bestämmelsens syfte anges ej.

8419 - Ändrad och utvidgad stadsplan för kv Klippan mm

Grundvattendrainerande ingrepp får inte göras. Bestämmelsens syfte anges ej.

87029A - Detaljplan för del av Skeppsholmen 1:1
Lägsta nivå för dränerande ingrepp är nollplanet.
Skyddsbestämmelsen har införts då området hyser en
kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

7374 - Ändrad stadsplan för kv Handelsskolan
Inom siffror i cirkelsegment betecknat område får inte företas
schaktning, sprängning, borrning eller andra ingrepp i
undergrunden eller den nivå som siffrorna anger. Bestämmelsen
syftar till att skydda underjordisk tunnel.

7400A - Ändrad och utvidgad stadsplan för Stadsgården mm
Inom siffror i cirkelsegment betecknat område får inte företas
schaktning, sprängning, borrning eller andra ingrepp i
undergrunden eller den nivå som siffrorna anger. Bestämmelsen
syftar till att skydda underjordisk tunnel.

7768 - Ändrad stadsplan för kv Båtsmannen Mindre och kv
Rudan Större mm
Planbestämmelse §4 avseende byggnadshöjd och djup anger att
grundvattendränerande ingrepp inte får göras. Bestämmelsens
syfte anges ej.

7995 - Detaljplan för del av kv Bondeson större mm
Restriktioner finns avseende nivåer för grundvattendränerande
ingrepp, angivet som lägsta nivå i meter över nollplanet.
Restriktionerna gäller inom område "B" och "S1". Planområdet
rymmer ett kulturresevat. Restriktionerna gäller för de
bostadsområden som gränsar till reservatet.

372 - Ändring av Stadsplanen för del av Södermalm vid
Hammarbyleden – Blecktornsområdet
Under rubriken "Områden som må bebyggas endast på visst sätt"
i planbestämmelserna anges att: "I kvarteret Ryssjan må, i vad
detta beröres av nu utförd tunnel för avlopp, schaktning eller
sprängning icke verkställas under ett plan, beläget 12 meter över
slusströskeln."

P2000-04642 - Detaljplan för kv Hammarby Gård mm
Under rubriken "Utformning och utförande" i plankartan anges
att: Lägsta schaktningsnivå är nollplanet. Bestämmelsens syfte
anges ej.

P2008-01265 - Detaljplan för fastigheten Hammarby Gård 7
Grundvattendrainerande ingrepp får inte göras. Syftet anges ej.

P2001-04840 - Detaljplan för del av fastigheten Mårtensdal 6
Under rubriken ”Utformning och utförande” i plankartan anges
att: Lägsta tillåtna schaktningsnivå är 10 m under nollplanet. Av
planbeskrivningen framgår att det genom planområdet går
underjordiska ledningstunnlar.

Planförslag

Förslaget innebär att befintliga detaljplaner kompletteras med två
administrativa bestämmelser:

- a1 – Bestämmelser gällande grundvattendrainerande ingrepp
gäller inte anläggningar som tillståndsprövas enligt 11 kap.
Miljöbalken.
- a2 – Bestämmelser gällande begränsning av schaktdjup gäller
inte anläggningar som tillståndsprövas i annan ordning.

Längs den planerade sträckningen planeras för sex stycken
ventilationsschakt varav fyra ligger inom Stockholm stad. Dessa
föreslås förläggas vid Frescati, KTH, Stadsgårdskajen och
Skanstull. Ett av dem, planerat vid Frescati, är beläget inom
Kungliga Nationalstadsparken. Staden gör bedömningen att
ventilationsschakten inte är bygglovspliktiga.

Konsekvenser

Behovsbedömning

Stadsbyggnadskontoret bedömer att planändringens
genomförande inte kan antas medföra sådan betydande
miljöpåverkan som åsyftas i PBL(2010) 4 kap 34§ eller MB 6
kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras.

Förslaget till planändring överensstämmer med gällande
översiktsplan. Förslaget bedöms inte strida mot några andra
kommunala eller nationella riktlinjer, lagar eller förordningar.
Förslaget berör inte område av nationell, gemenskaps- eller
internationell skyddsstatus. Den planerade verksamheten bedöms
inte medföra väsentlig påverkan på miljö, kulturarv eller
människors hälsa.

De miljöfrågor som har betydelse för projektet har studerats under planarbetet och redovisas i planbeskrivningen.

Hydrogeologiska konsekvenser

Svenska kraftnät planerar omfattande tätningsåtgärder för att begränsa grundvattenpåverkan. För att undvika skadlig grundvattensänkning kan det, utöver tätningsinsatserna, bli aktuellt att införa andra typer av skyddsåtgärder, huvudsakligen skyddsinfiltration. Genomförda undersökningar, samt erfarenheter från andra projekt som omfattar skyddsinfiltration, visar att skyddsinfiltration är ett effektivt sätt att begränsa risken för skada. Infiltration planeras i första hand under byggskedet men i särskilt utsatta områden kan det bli aktuellt med permanent skyddsinfiltration. Syftet med skyddsinfiltration är att höja vattennivåer i grundvattenmagasin för att därmed reducera eventuell påverkan och undvika skadligt låga grundvattennivåer. Skyddsinfiltrationen ska också genomföras så att skadligt höga nivåer till följd av infiltration undviks.

Sammantaget kommer försiktighetsmått och skyddsåtgärder att vidtas av Svenska kraftnät för att undvika skador på anläggningar och egendom. Grundvattennivåmätningar kommer att genomföras inom ramen för kontrollprogram. Om skada trots ovanstående kontroller och skyddsåtgärder skulle uppkomma är Svenska kraftnät ersättningsskyldigt enligt 31 och 32 kap. miljöbalken.

Genomförande

Organisatoriska frågor

Ansvarsfördelning

Stadsbyggnadskontoret upprättar planändring. Svenska kraftnät ansvarar för de ytterligare tillstånd och lov som krävs.

Fastighetsrättsliga frågor

Ingen fastighetsbildning krävs för planens genomförande.

Verkan på befintliga detaljplaner

Förslaget till planändring innebär att befintliga detaljplaner (redovisas under rubriken "Tidigare ställningstaganden")

fortsätter att gälla inom planområdet. Ändringen innebär att:

- Bestämmelser gällande grundvattendrainerande ingrepp gäller inte anläggningar som tillståndsprövas enligt 11 kap. Miljöbalken.

- Bestämmelser gällande begränsning av schaktdjup gäller inte anläggningar som tillståndsprövas i annan ordning

Genomförandetid

Genomförandetiden slutar 5 år efter att planen vunnit laga kraft.
Genomförandetiden avser endast frågan ändringen berör.